

Almindelig næbhval

©Birgitte Rubæk

Almindelig næbhval (*Mesoplodon bidens*)

Engelsk: Sowerby's beaked whale

Tysk: Sowerby Zweizahnwal

Fransk: balaine a bec de Sowerby

Spansk: ballenato hocicudo de Sowerby.

Beskrivelse:

Typisk næbhval med rygfinnen på den sidste tredjedel af ryggen. Mundvigen er svagt bøjet. Hovedet har en mere eller mindre veludviklet bule fortil og munder ud i et næb. Lufferne er ret korte og ligger i såkaldte luffelommer på kropssiden. Halsfurerne danner et åbent V med den åbne spids rettet fremad. Voksne dyr er mellem 4.4 og 5.5 m lange og mellem 1000 og 1300 kg tunge, mens nyfødte unger måler ca 2.4 m og vejer 170 kg.

En tand i hver underkæbegren ca halvvejs mellem snudespids og mundvig (kun synlig hos voksne hanner).

Udbredelse:

Artens foretrukne levested er de oceaniske tempererede havområder, men der er også enkelte observationer fra subarktiske havområder. Arten lever ikke i Nordsøen, der mange steder fejlagtigt ses angivet som centrum for artens udbredelse.

Almindelig næbhval er hidtil kun registreret i Nordatlanten, hvis centrale dybvandede dele formentlig er udbredelsens reelle centrum. Strejfende individer er strandet langs hele den nordvesteuropæiske kyst inklusive Nordsøen og Østersøen. Almindelig næbhval er kun konstateret en enkelt gang i Middelhavet.

Adfærd:

Meget få oplysninger. Flokstørrelsen varierer fra 1-10 dyr. Der forekommer blandede flokke og antageligt også rene hanflokke. Mor og unge bliver formentlig sammen i over 12 måneder.

Dykketiderne er normalt 10-15 minutter, men kan vare op til 28 minutter med ca 1 minuts ophold i overfladen ind imellem. Betragtes som sky overfor fartøjer. Blåsten er normalt uanselig. Slag med halen forekommer. Næbbet stikker nogle ud af vandet før selve uddykningen.

Vandringer er ikke veldokumenterede, men foregår måske i takt med isens fremtrængen. Langs den europæiske og amerikanske kyster er strandinger registreret hele året rundt, dog med en top i efterårsmånderne.

Forplantning:

Næsten ingenting er kendt. Begge køn bliver antageligt kønsmodne mellem 4 og 5 m lange. Der foreligger ingen data på alder ved kønsmodenhed. Nyfødte unger kendes fra juni til september og de mindste fostre fra sommerperioden, hvilket kunne tyde på en parring om foråret. Drægtighedens længde er heller ikke kendt men antages at være 10-12 måneder. En 3 m lang unge der blev skønnet ca 1 år gammel var stadig sammen med moderen. Diegivning kan på dette grundlag skønnes til "mindst 12 måneder".

Føde:

Blæksprutter og i mindre grad fisk.

Naturlige fjender:

Potentielt spækhuggere og større hajer.

Relation til mennesket:

Der har været en mindre fangstudnyttelse ved Newfoundland, men ellers er der ikke nogen kommerciel udnyttelse af arten. Utisigtede bifangster i fiskegarn kan forekomme. Et enkelt individ er uden held forsøgt rehabiliteret i fangenskab.

Lignende arter:

Eneste næbhvalart kendt fra Danmark. Man kan ikke udelukke muligheden for at tre andre nordatlantiske næbhvalarter kunne dukke op ved de danske kyster. Alle individer bør underkastes en nøje undersøgelse.

Danske fund og observationer

Er fundet 9 gange i Danmark, 1 gang ved Nordsøen, en gang på Skagerrakkysten og hele 7 gange i de indre danske farvande syd for Skagen. Seneste fund 1992 .

Tekst: Carl C. Kinze